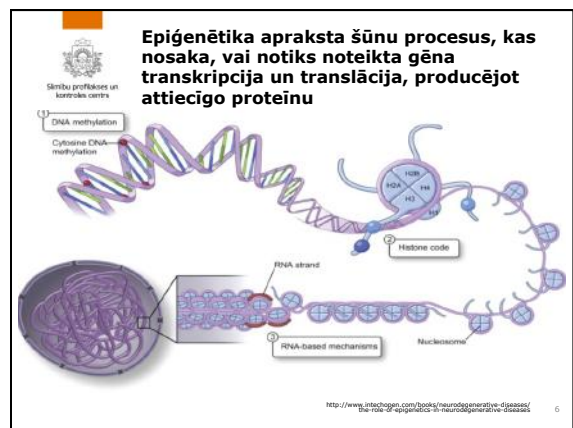
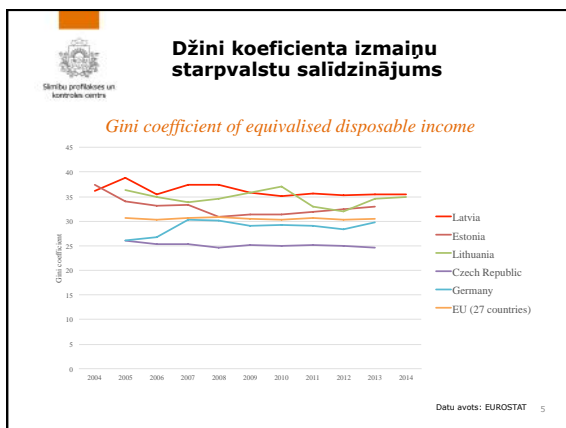
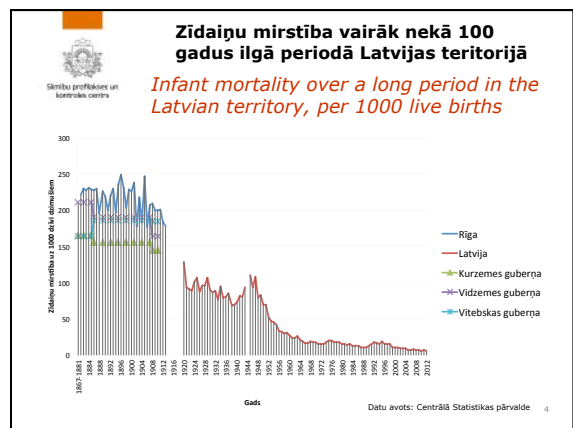
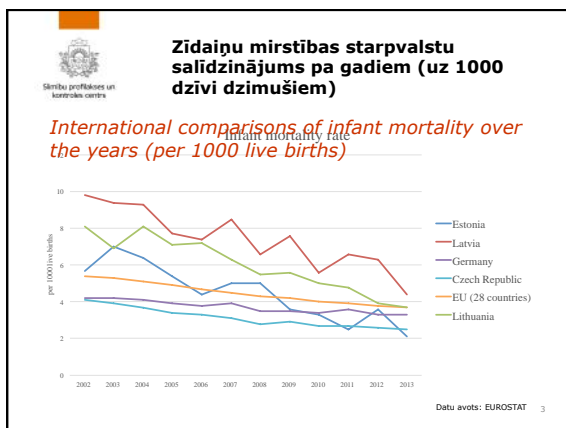
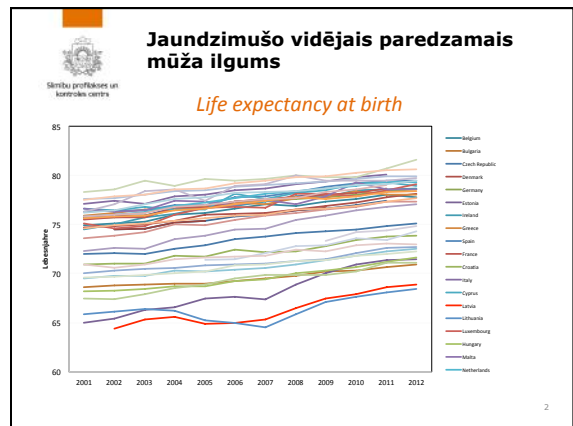
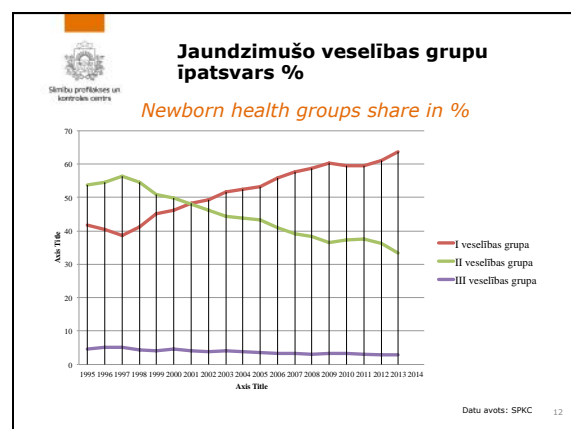
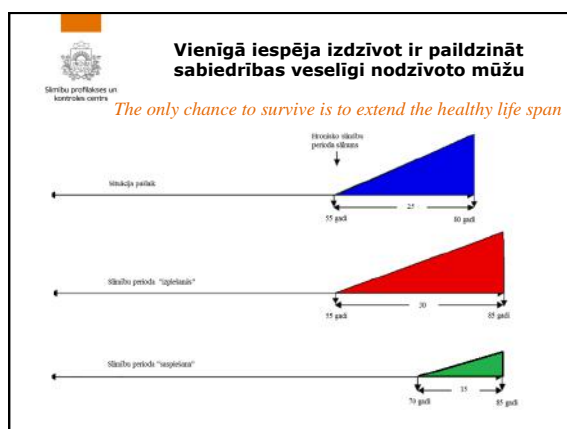
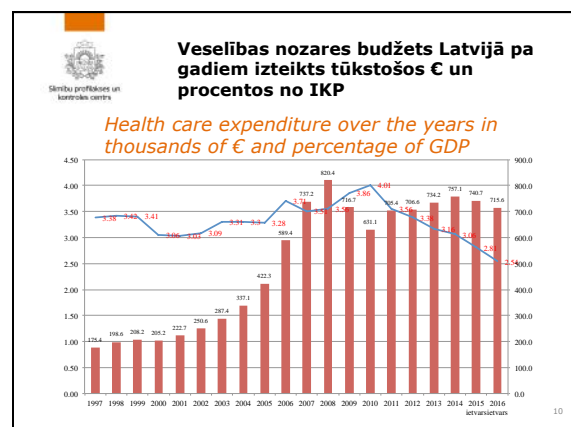
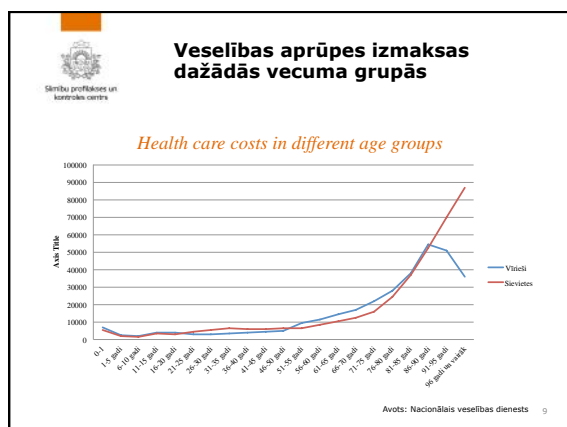
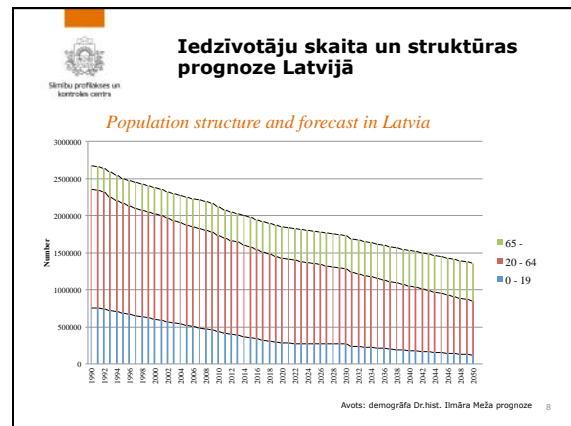
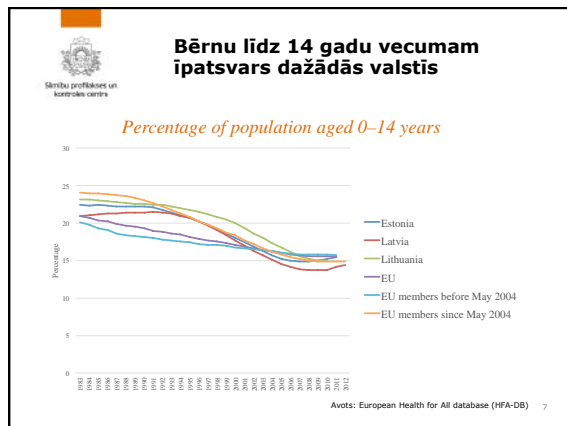

 Slimību profilakses un kontroles centrs
Bērnu veselība un psihoemocionālā labklājība
 Asoc.prof.Dr.med.Dzintars Mozgis

Liekais svars un aptaukošanās ir nopietna sabiedrības veselības problēma Eiropas reģionā

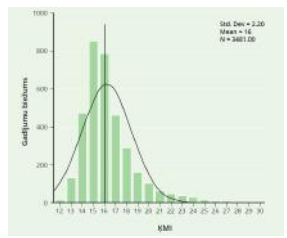
- Kopš 2007.gada Latvija ir iesaistījusies PVO Eiropas bērnu aptaukošanās pārraudzības iniciatīvā
- Pēc vienotas metodikas ir veiktas trīs septiņgadīgu bērnu antropometrisku parametru un skolu vides pētījuma kārtas – 2007./2008., 2009./2010. un 2012./2013.mācību gadā

Since 2007 Latvia has been involved in the WHO European childhood obesity surveillance initiative (COSI)

Avots: BĒRŅU ANTROPOMETRISKO PARAMETRU UN SKOLU VIDES PĒTĪJUMS LATVIJĀ 2012./2013.māc.g 13

Saskaņā ar 2012./2013. gada pētījuma datiem divām trešdaļām 7 gadīgu pirmklasnieku ir normāls svars (67%), 10,4% ir nepietiekams svars, savukārt 22,5% ir liekā ķermeņa masa vai aptaukošanās

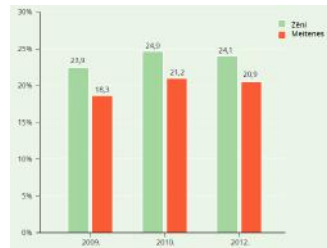

Pirmklasnieku ķermeņa masas indeksa normālsadalījums

Normal distribution of body mass index by 7-year-old Latvian children

Avots: BĒRŅU ANTROPOMETRISKO PARAMETRU UN SKOLU VIDES PĒTĪJUMS LATVIJĀ 2012./2013.māc.g 14

Liekās masas un aptaukošanās tendence bērniem

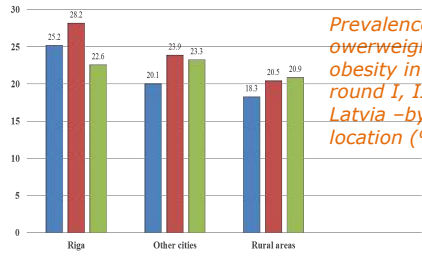

Liekās ķermeņa masas un aptaukošanās īpatsvars dzimuma grupās % 2008. līdz 2012. gadam

Percentage of overweight and obesity groups in 2008 to 2012 by sex

Avots: BĒRŅU ANTROPOMETRISKO PARAMETRU UN SKOLU VIDES PĒTĪJUMS LATVIJĀ 2012./2013.māc.g 15

Liekās ķermeņa masas un aptaukošanās prevalence atkarā no skolas atrašanās vietas

Prevalence of overweight and obesity in COSI round I, II and III in Latvia – by school location (%)

WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative COSI 16

Cits pētījums 2007. – 2009. gadā: 4,7% 9 gadīgo zēnu un 6,1% meiteņu ir aptaukošanās, bet attiecīgi 30,5% un 45,5% ir liekais svars

- Augļus un dārzeņus uzturā ik dienas lieto tikai vidēji 23% skolēnu
- Gandrīz 40% aptaujāto skolēnu katru dienu vismaz reizi dienā ēd saldumus. Vislielākais skolēnu īpatsvars, kuri saldumus ēd katru dienu ir 13 gadu vecumā
- Saldinātos gāzētos dzērienus vismaz reizi dienā dzer 12,7% skolēnu, bet ik nedēļu – 65,8%. Vislielākais šādu dzērienu lietotāju īpatsvars arī ir 13 gadu vecumgrupā
- 14,6% skolēnu nekad neēd brokastis no rīta darba dienās, bet 21,1% – brokasto neregulāri

Analysis of body composition of 9- and 10-year-old children in Latvia. Karkina H, Apinis P, Kalniņa L, Sauka M, Možgājs D, Krūmiņa D, Krūze G. 2011., Medicīna, Kaunas

Uztura paradumi un ķermeņa masa skolas vecuma bērniem Latvijā. Golube J., Grīnberga D., Veļķa B., Tīģele N., Vīķeršis A., Tēle U. 2007., Rīga 17

Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums

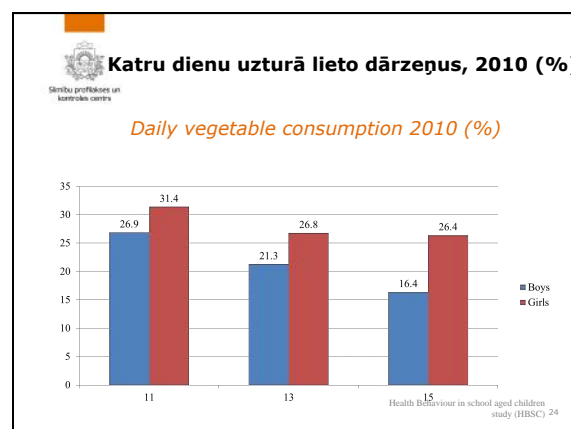
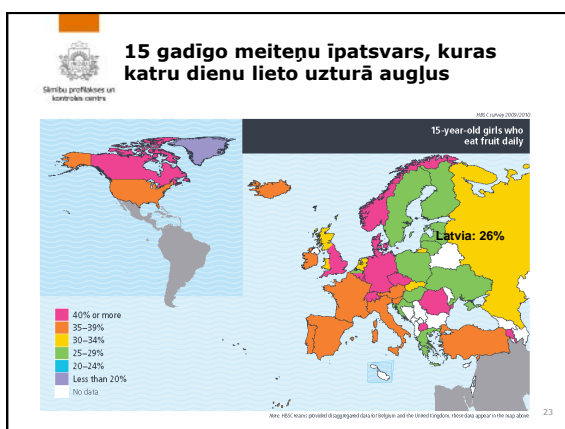
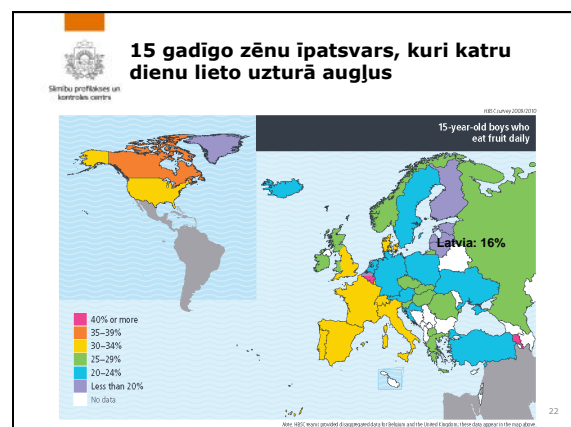
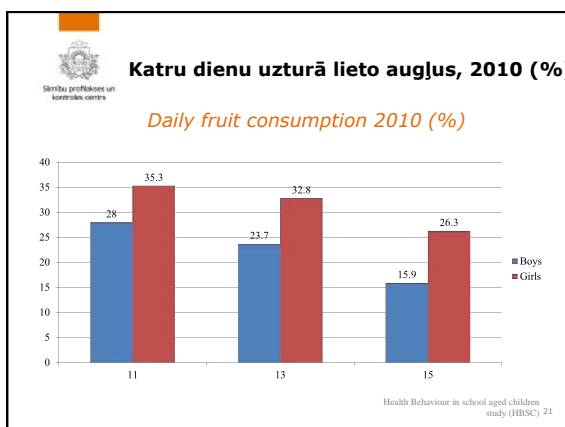
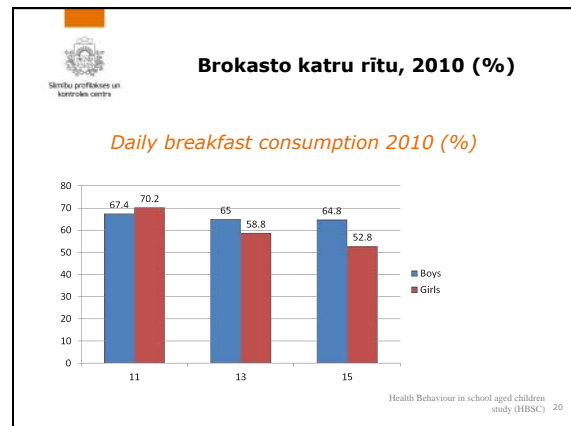
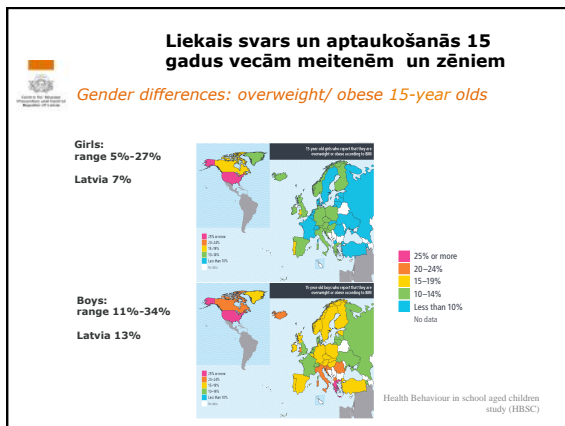
Health Behaviour in school aged children study (HBSC)

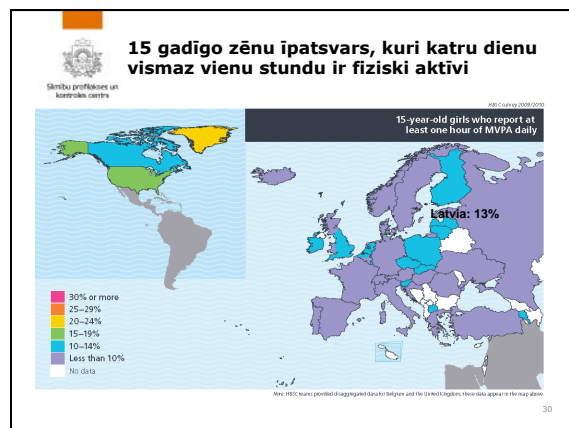
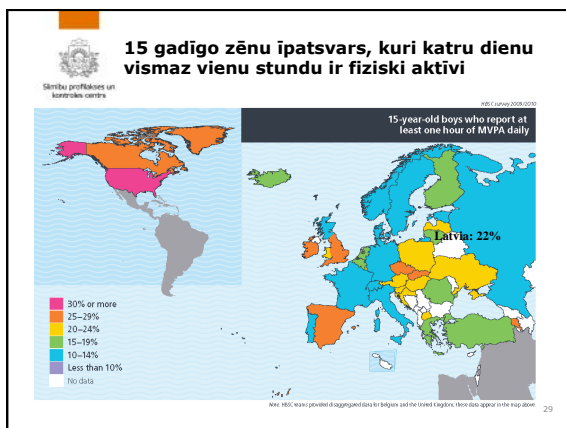
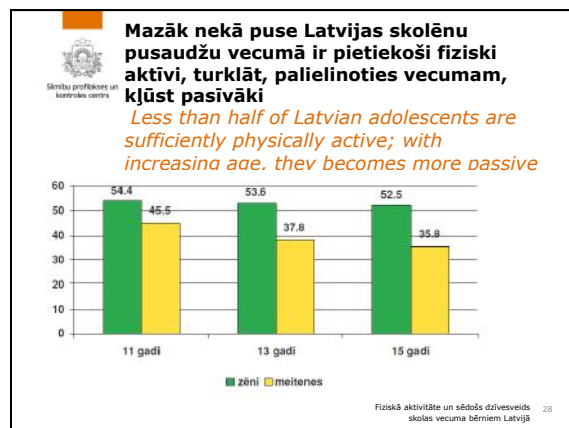
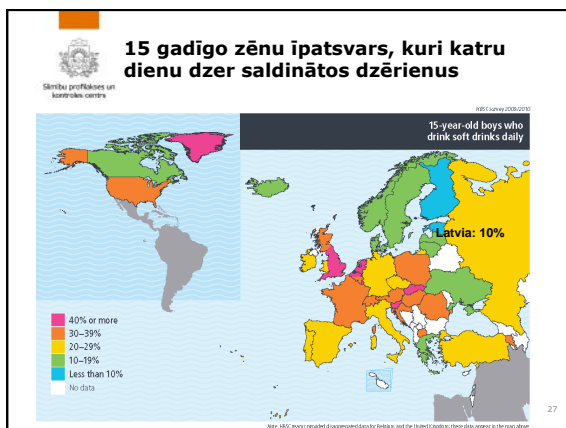
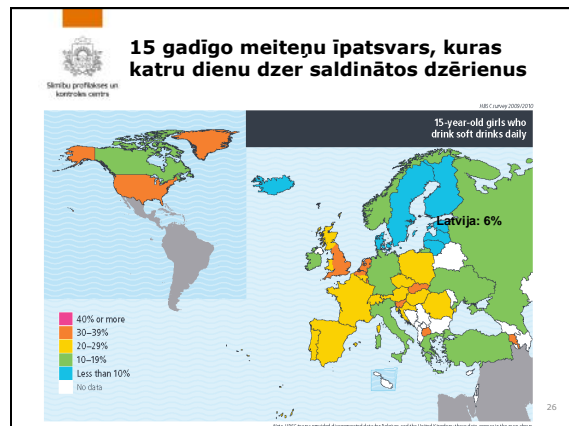
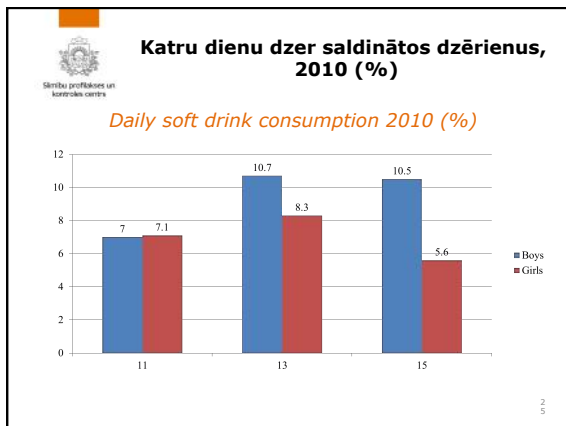
Pētījums ir starptautisks, apsekojot 11, 13 un 15 gadus vecu meiteņu un zēnu veselību, labklājību, sociālo vidi un veselības paradumus ik katrus četrus gadus

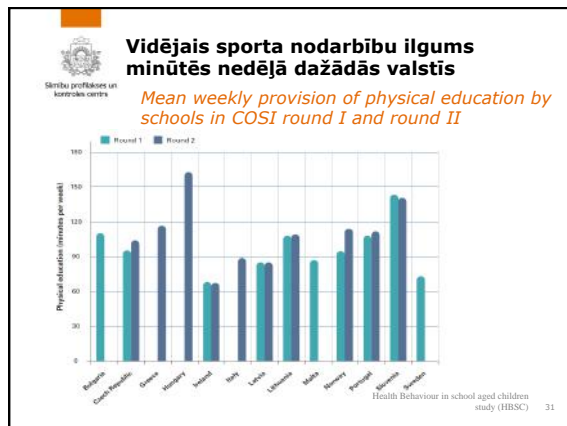

HBSC, a WHO collaborative cross-national study, collects data on 11-, 13- and 15-year-old boys' and girls' health and well-being, social environments and health behaviours every four years

Health Behaviour in school aged children study (HBSC) 18

- Kopumā kā labu savu veselību novērtē 63,7% Latvijas skolēnu vecumā no 11-15 gadiem
 - 78,8% meiteņu un 79,5% zēnu ir apmierināti ar savu dzīvi, novērtējot to kā labu vai vislabāko iespējamo
 - pieaugot skolēnu vecumam, palielinās to pusaudžu īpatsvars, kuri savu dzīvi novērtē kā sliktu vai sliktāko iespējamo. Šī tendence īpaši tiek novērota meitenēm 13 un 15 gadu vecumā
 - pieaugot skolēnu vecumam, būtiski pieaug arī subjektīvo sūdzību īpatsvars par galvassāpēm un muguras sāpēm
- *school-age children aged 11–15 years assessed their health in 63,7% as good*
 - *78.8% of girls and 79.5% of boys are happy with their lives, assessing it as good or as the best possible*
 - *with age increases the proportion of adolescents assessed their lives as bad or worst possible and increases the number of health complaints*
- Veselība un psihemocionālā labklājība skolas vecuma bērniem, 2008 32

- Būtiskākie secinājumi**
- Meitenes**
labāk seko savam svaram, vairāk lieto augļus, mazāk dzer saldīnātos dzērienus, viņām labāka mutes veselība
- *Vēlāk sāk smēķēt, retāk lieto alkoholiskos dzērienus un mazāk bijušas piedzērušas*
- Zēni**
- *Labāk vērtē savu veselību, ir apmierinātāki ar dzīvi, viņiem ir mazāk sūdzību, biežāk ēd brokastis un ir fiziski aktīvāki*
- Key findings: gender differences**
- Girls do better:**
- *overweight/ obese, fruit consumption, soft drinks, oral health*
 - *early tobacco initiation, weekly drinking, drunkenness,*
- Boys do better:**
- *self-rated health, life satisfaction, health complaints, body image, breakfast consumption, physical activity*
- 33

- Un vēl...
 Pētījums par Latvijas jauniešu bērnībā gūto nelabvēlīgo pieredzi**
- 83,1% jauniešu norāda, ka bērnībā saskārušies ar vardarbību
 - 65,9% respondentu norāda, ka bērnībā tikuši fiziski sodīti
 - 31,5% respondentu bērnībā ir cietuši no emocionālās vardarbības no saviem vecākiem
 - 10,3% bērnībā ir piedzīvojis seksuālu vardarbību
 - turklāt jauniešiem, kuriem bērnībā ir piedzīvots augsts kumulatīvā stresa līmenis, ievērojami biežāk novēro somatiskas veselības problēmas
- The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study shows*
- *83.1% of adolescents indicate adverse experience in childhood*
 - *65.9% of respondents indicate that they had been physically punished*
 - *31.5% of respondents have had emotional abuse from their parents*
 - *10.3% have experienced childhood sexual abuse*
 - *in addition, youth who have experienced high cumulative levels of stress in childhood significantly frequently have somatic health problems*
- 34

Konference "Esi aktīvs – izvēlies komandu sporta spēles!"
Liepāja, Latvija, 2015. gada 8 – 9. septembris
www.AGONproject.eu

The Dalai Lama, when asked what surprised him most about humanity, answer "Man. Because he sacrifices his health in order to make money. Then he sacrifices money to recuperate his health. And then he is so anxious about the future that he does not enjoy the present; the result being that he does not live in the present or the future; he lives as if he is never going to die, and then he dies having never really lived."

Dalai Lama, vaicāts par to, kas viņu cilvēcē visvairāk izbrīna, atbild: - «Cilvēks. Jo viņš upurē veselību, lai taisītu naudu. Tad upurē naudu, lai atgūtu veselību. Viņš ir tik norūpējies par nākotni, ka nepriecājas par tagadni – tā rezultātā viņš nedzīvo ne tagadnē, ne nākotnē. Viņš dzīvo tā, it kā viņam nekad nebūs jāmirst un viņš mirst, tā arī pa īstam nekad nedzīvojis.»

37

Slimību profilakses un kontroles centrs

Paldies par uzmanību!

Thank you for attention!